

Nejvyšší správní soud

Moravské nám. 611/6

657 40 Brno

ID DS: wwjaa4f

Sp. zn.: (nepředchází)

Navrhovatel: **Tomáš Pecina**, nar. 21. 4. 1966
Slezská 1668/56
120 00 Praha 2
ID DS: whehjsc

Odpůrkyně: **Státní volební komise**
nám. Hrdinů 1636/4
140 21 Praha 4
ID DS: 6bnaawp

Účastníci:

- Ing. Miloš Zeman**
Praha
- navrhující občanka**
(není známo)

Návrh

na určení neplatnosti volby presidenta republiky

podle ustanovení § 66 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě presidenta republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „VolPR“), a § 90 odst. 5 soudního řádu správního (dále jen „SŘS“)

Elektronicky

Bez poplatku

Bez příloh

I. Rekapitulace

[1] Dne 30. ledna 2018 bylo v částce 11/2018 Sbírký zákonů pod č. 16/2018 Sb. zveřejněno sdělení Státní volební komise o vyhlášení celkového výsledku volby presidenta republiky konané ve dnech 12. a 13. ledna 2018 (I. kolo) a ve dnech 26. a 27. ledna 2018 (II. kolo; obě kola volby společně dále též „*volba*“ nebo „*volba presidenta republiky*“). Z čl. II sdělení vyplývá, že presidentem republiky byl v této volbě zvolen [Ing.] Miloš Zeman.

[2] Neboť navrhovatel má za to, že v průběhu volby byla porušena ustanovení zákona způsobem, který mohl ovlivnit její výsledek, nezbyvá mu než podat návrh na určení neplatnosti volby presidenta republiky ve smyslu ustanovení § 66 VolPR a § 90 odst. 5 SŘS a navrhnout, aby soud rozhodl o neplatnosti volby a nařídil její opakování, a to počínaje fasí registrace kandidátních listin.

II. Stížní body

II.A Legitimace k podání návrhu

[3] Navrhovateli je známo, že podle dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu „v rámci řízení ve věcech neplatnosti voleb a hlasování podle § 90 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen »s. ř. s.«), nelze brojit proti vadám v registraci přihlášky. K napadání registrace kandidáta slouží samostatné řízení týkající se ochrany ve věcech registrace...“ (usnesení ze dne 9. prosince 2004, č. j. Vol 11/2004-31¹).

[4] Z tohoto pravidla Nejvyšší správní soud připustil výjimku v usnesení ze dne 10. listopadu 2016, č. j. Vol 4/2016-191,² ve kterém judikoval (§ 65):

„Stejný závěr však nelze učinit ve vztahu k námitkám o porušení zákona při odvolání kandidatury po registraci přihlášek. Odvolání kandidatury již registrovaného kandidáta totiž do registrační fáze voleb nespadá, odvoláním kandidatury se ani nezahajuje nějaké řízení, jež by vyústilo v rozhodnutí registračního volebního orgánu, jež by bylo napadnutelné nějakým jiným procesním prostředkem ochrany práva...“

[5] Navrhovatel se domnívá, že striktní omezení aktivní legitimace v případě volby presidenta republiky nemůže obstát ve světle toho, že nejnovější judikaturou Nejvyššího správního soudu, ostře kritizovanou, *inter alia*, disentujícími soudci v usnesení Ústavního soudu ze

¹http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2004/001111Vol_0400031A_prevedeno.pdf

²http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2016/0004_0Vol_1600191_20161114100706_prevedeno.pdf

dne 3. ledna 2018, sp. zn. Pl. ÚS 46/17, ECLI:CZ:US:2018:Pl.US.46.17.³ došlo k takovému zúžení okruhu osob oprávněných brojit proti neoprávněné registraci kandidáta v této volbě, že by tím byl volební proces v registrační fási materiálně postaven mimo sферу soudní ochrany.

[6] Stěžovatel je přesvědčen, že prvně citovaný názor Nejvyššího správního soudu je nesprávný a je na místě jeho revise. Nejvyšší správní soud v tomto usnesení uvedl:

„...ve věcech registrace je soudní ochrana primárně zaměřena na případy rozhodnutí o odmítnutí přihlášky k registraci, které by mohlo být nezákonnou překážkou svobodné soutěže politických stran, resp. politické plurality. Je-li kandidát registrován, pak je již na svobodné úvaze voličů, zda jej zvolí či nikoliv. Tato koncepce plně odpovídá teoretické konstrukci pasivního volebního práva, které je založeno na individuálním přístupu, a jehož cílem je umožnit svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti ve smyslu článku 22 Listiny základních práv a svobod. Rozhodne-li se určitá osoba vykonat své pasivní volební právo a utká-li se v rámci již zmíněné svobodné soutěže politických sil se svými politickými soky, pak v této soutěži bojuje sama za sebe, a v mezích pravidel (zejména v souladu s principy čestnosti a poctivosti volební kampaně, a rovnosti kandidátů, které jsou neodmyslitelnými předpoklady skutečné svobodné soutěže) usiluje o své zvolení. Výkon pasivního volebního práva v sobě nezahrnuje subjektivní právo zpochybňovat pasivní volební právo jiného kandidáta, tedy »právo na politického soupeře«. Pasivní volební právo jednoho kandidáta končí tam, kde začíná totéž právo kandidáta jiného.“

[7] Takové úvahy jsou na místě – a to ještě jen s výhradami – v případě voleb, které se uskutečňují na základě poměrného volebního systému: v případě většinové volby znamená připuštění neoprávněného kandidáta tak závažný zásah do volebního procesu, že citované úvahy jsou ryze theoretické a věcně nepřiléhavé.

[8] Vezměme hypotetický případ, že by společnost byla rozdělena stoupence dvou zhruba stejně zastoupených politických směrů; může jít např. o dichotomii pravice–levice. Předpokládejme pro jednoduchost, že se volby účastní čtyři kandidáti, dva levicoví a dva pravicoví, se stejnou voličskou podporou. Připustí-li Státní volební komise účast *pátého*, neoprávněného kandidáta, ubere tím hlasy kandidátům stejně zaměřeným, a důsledkem je, že do druhého kola postoupí různí kandidáti: byl-li připuštěn pravicový kandidát, postoupí dva levicoví, a *vice versa*.

[9] Ačkoli jde o velmi zjednodušený a idealisovaný příklad, i na něm lze demonstrovat flagrantní nesprávnost úvah Nejvyššího správního soudu.

[10] Tím patrnější je, jak závažný zásah způsobí, jestliže jsou neoprávněně registrovány kandidátní listiny *pěti* z devíti kandidátů, jak tomu bylo ve volbě napadené; o tom však podrobněji dále. Podstatné je, že v případě neoprávněné registrace kandidátní listiny si nelze z pohledu ústavnosti voleb vystačit s tím, že tuto vadu mohou napadnout protikandidáti,

³http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=Pl-46-17_1

nota bene za situace, kdy se o faktu neoprávněnosti registrace dozvědí až dodatečně, po uplynutí stížnostní lhůty, tak jako v případě napadené volby, nýbrž je třeba trvat na tom, aby tak závažné porušení pravidel volební soutěže mohl účinně namítnout každý oprávněný volič.

[11] Nad rámec uvedeného navrhovatel dodává, že svou volební stížností napadá i další závažný zásah do regulerního průběhu volby, k němuž došlo až po skončení registrační fáse; jeho aktivní legitimace k podání této volební stížnosti je tudíž dána i v případě, že by se soud se shora nastíněnými právními úvahami neztotožnil.

II.B Zmateční vady registrace kandidátních listin

[12] Budiž předesláno, že to, k čemu došlo při procesu registrace kandidátních listin pro napadenou volbu, nemá v historii demokratických voleb v této zemi obdoby, a bylo by patrně obtížné najít k tomu paralelu kdekoli jinde v Evropě.

[13] Primárním problémem je, že ani Ústava, ani VolPR neposkytují jednoznačné a bezprostředně z textu právního předpisu seznatelné vodítko ohledně situace, že poslanec nebo senátor využije svého nominačního oprávnění podle § 22 VolPR ve více než jednom případě. Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 13. prosince 2017, č. j. Vol 84/2017-175,⁴ *obiter dictum* vyložil, že takový postup je nepřijatelný a registrace takovou vadou stížená kandidátní listina je porušením zákona, a snesl velké množství přesvědčivých argumentů, teleologických, historických i logických, proč je tomu tak.

[14] Problémem však je, že tento názor je v rozporu s tím, co předtím veřejně deklarovalo ministerstvo vnitra, a kdyby se tento právní názor měl uplatnit – což se nestalo, neboť Nejvyšší správní soud neměl (či spíše účelově nenalezl) ke zrušení registrace předmětných kandidátů procesní podklad ve formě oprávněnou osobou podaného návrhu – mohli by se takto odmítnutí kandidáti s úspěchem domáhat opakování registrace, neboť v materiálním právním státě je naprosto nepřijatelné, aby občan postupoval přesně v souladu s veřejně artikulovaným právním názorem ústředního správního úřadu odpovědného za provedení volby a poté mu bylo soudem sděleno, že tento právní názor je chybný.

[15] Na straně druhé, byli-li zaregistrováni kandidáti, kteří podle právního názoru Nejvyššího správního soudu zaregistrováni být neměli, jsou tím dotčeni nejen ostatní kandidáti, kteří museli splnit přísnější podmínky registrace, ale také ti, kteří by byli kandidovali, kdyby věděli, že ministerstvo vnitra nebude trvat na tom, že nominační návrhy zákonodárců nesmějí být duplicitní – a že efektivně tolerovat tento nedostatek bude i Nejvyšší správní soud.

⁴http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2017/0084_0Vol_1700175_20171215093526_20171218130021_prevedeno.pdf

[16] Shora označený stav lze označit jako to, co se v procesním právu nazývá **zmatečností**, případně **zmateční vadou**, a je dán důvod, aby byla volba presidenta republiky opakována, s předem danými a všem známými pravidly, od fáse, kde poprvé k zásahu do řádného průběhu volby došlo, tedy od registrace kandidátních listin.

II.C Zásah Nejvyššího správního soudu

[17] Druhým navrhovatelem naříkaným případem porušení zákona je, dle mínění majority i disentu Ústavního soudu i navrhovatele nepříliš šťastně pojaté, *obiter dictum* v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. prosince 2017, č. j. Vol 84/2017-175.⁵ K vydání tohoto rozhodnutí, jak uvedeno shora, došlo až po skončení lhůty pro napadení registrace protikandidátů a nelze tedy navrhovateli vytýkat, že vadu napadl nesprávnou formou nebo opožděně, případně že k takovému stížnímu bodu není vůbec aktivně legitimován.

[18] Nejvyšší správní soud totiž vyslovil, že registrace pěti z devíti kandidátů, neměla být ministerstvem vnitra provedena, a tím tyto kandidáty poškodil, a to potenciálně až do té míry, že ani jeden z nich nepostoupil do druhého kola volby.

[19] Je velmi obtížné kvantifikovat tuto újmu v případě jednotlivých kandidátů, avšak nelze se spokojit s konstatací, že Ing. Jiří Drahoš, DrSc., skončil v I. kole volby druhý s poměrně vysokým odstupem před třetím kandidátem v pořadí, takže tento zásah na pořadí kandidátů v I. kole vliv neměl. Voliči, kteří negativní informaci o neoprávněně registrovaných kandidátech reflektovali, mohli totiž dát svůj hlas tomu kandidátovi, který byl kandidátem očerněnému názorově blízký, a tyto přírůstky hlasů se mohly efektivně „nasčítat“ až do podoby výsledků I. kola volby.

[20] I v tomto případě nelze vadu zhojit jinak, než že bude nařízeno opakování volby od fáse registrace kandidátních listin za rovných a předem daných, jasných podmínek.

⁵http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2017/0084_0Vol_1700175_20171215093526_20171218130021_prevedeno.pdf

III. Závěrečný návrh

Ze všech shora uvedených důvodů tedy navrhovatel navrhuje, aby soud po projednání jeho návrhu vydal toto

u s n e s e n í :

1. **U r č u j e s e**, že volba presidenta republiky konaná ve dnech 12. a 13. ledna 2018 (I. kolo) a ve dnech 26. a 27. ledna 2018 (II. kolo) je neplatná.
2. **N a ř i z u j e s e** opakování této volby, a to počínaje fasí registrace kandidátních listin.

IV. Námitka podjatosti

[22] Navrhovatel zároveň vznáší

n á m i t k u p o d j a t o s t i

vůči všem členům senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí, kteří se podíleli na vydání usnesení ze dne 13. prosince 2017, č. j. Vol 84/2017-175,⁶ s výjimkou JUDr. Miloslava Výborného, tedy vůči **JUDr. Tomáši Langáškoví, LL.M., JUDr. Josefu Baxovi, JUDr. Radanu Malíkovi, JUDr. Petru Mikešovi, Ph.D., JUDr. Pavlu Molkovi, Ph.D., a Mgr. Daniele Zemanové**, neboť jsou sami původcem zásahu do regulernosti volby presidenta a stěží by mohli sami takový zásah nestranně posoudit; pouze u JUDr. M. Výborného je situace odlišná, neboť tento soudce proti majoritě disentoval v linii toho, jak argumentuje navrhovatel.

[23] Pokud se týká JUDr. Pavla Molka, Ph.D., u něj je nadto dána podjatost vůči osobě navrhovatele, pramenící z jeho článku ze dne 3. ledna 2012, nazvaného *Rudé a hnědí aneb o dvou právních podáních*,⁷ v němž se tento soudce vůči navrhovateli ostře negativně vymezil, a zejména s ohledem na to, že další procesní průběh traktované kauzy – úspěch JUDr. Petra Kočího, Ph.D., v řízení o správních žalobě u Městského soudu v Praze – mu nedal za pravdu,

⁶http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2017/0084_0Vol_1700175_20171215093526_20171218130021_prevedeno.pdf

⁷<http://jinepravo.blogspot.cz/2012/01/pavel-molek-rude-hnedi-aneb-o-dvou.html>

lze důvodně presumovat, že takto založené nepřátelství a averse u soudce Molka přetrvaly a mohly by mít vliv na jeho rozhodování i o této volební stížnosti.

V Praze dne 30. ledna 2018

Tomáš Pecina

